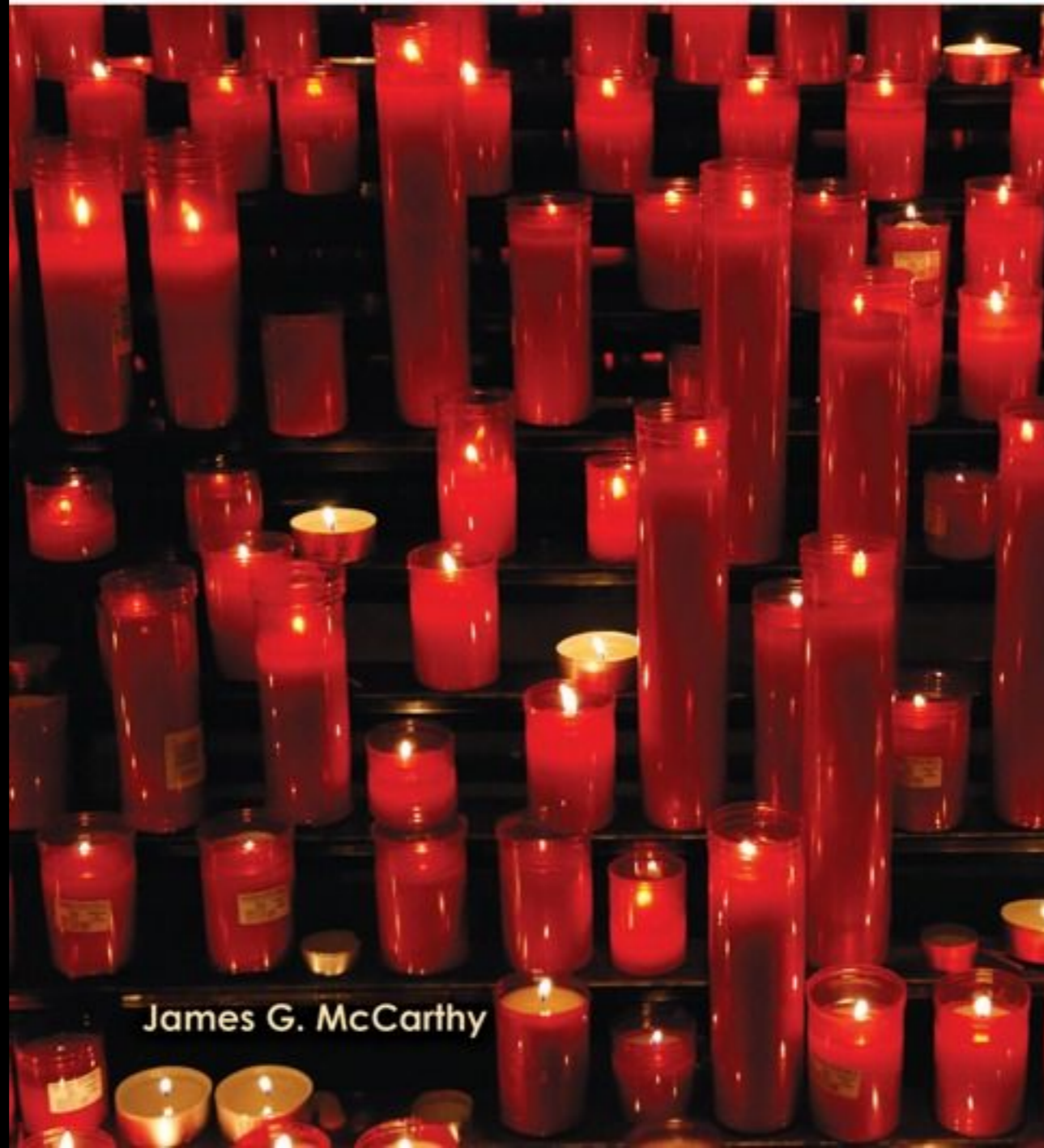

Mesha

Zbulimi i misterit

James G. McCarthy

Kujtime të hershme

E vendosa shallin e bardhë të ceremonisë mbi supe dhe kontrollova gjatësinë e pelerinës së zezë. Ndihesha si një vajzë nën fustanin e gjatë, por nuk kishte më kthim prapa. Mesha do të niste pas pak dhe isha i vendosur për të shërbyer si ndihmës meshtar. Shqyrtova edhe një herë përgjigjet e mia për herë të fundit.

Arsyet e mia për tu bërë ndihmës meshtar shkonin përtej piknikut të ndihmës meshtarëve në maj, shpërblimi i famshëm për ata që shërbenin me besnikëri. Unë dola vullnetar, sepse

këtë bënte çdo nxënës i mirë i moshës 11-vjeçare. Doja që prindërit e mi të ishin krenarë për mua. Dëshiroja që Zoti të mendonte mirë për mua. Ky vendim më bëri të ndihesha njeri i drejtë, aq më tepër që nga pjesëmarrja për herë të parë në Meshën e Shenjtë.

Atë Xhoni u afrua dhe qëndroi pas nesh.

“Vetëm dy minuta, djema”.

Ndihmës meshtari tjetër, një veteran me përvojë, po zbavitej duke parë njerëzit e kishës përmes një dritareje të ngushtë prej xhami. Ai nënqeshi disa herë radhazi.

Prifti pohoi me kokë. Kishari hapi derën e rëndë që të çonte drejt altarit. Ne ecëm në kortezh solemn. Unë tërhoqa zinxhirin e florinjte të ziles që ndodhej mbi derë. Njerëzit u ngritën në këmbë.

Shumë vite kanë kaluar që atëherë. Kujtimet janë të gjitha të bukura: priftërinjtë dhe murgjit që

kujdeseshin, shokët e shkollës aq të afërt sa edhe vetë familjarët, kampionatet e sportit, festimet e majit për të nderuar virgjëreshën Mari, Meshat e së Premtes së Parë, Sakramenti i Konfirmimit, shkollimi i nivelit më të lartë, ditët e diplomimit si dhe dasma katolike. Megjithëse nuk jam më katolik, jam mirënjohës për mënyrën se si u rrita.

U largova nga kisha në moshën njëzet e pesë vjeçare. Ishte një vendim i vështirë, më i vështiri i gjithë jetës sime. Megjithatë ende besoj shumë gjëra që më mësuam. Besoj te Perëndia: Ati, Biri dhe Fryma e Shenjtë. Besoj edhe te Kredoja e Apostujve. Unë thjesht nuk jam një katolik me “K” të madhe. Tani e tutje thjesht dua të njihem si i krishterë. Tani u qëndroj larg emërtimeve të tilla si katolik apo protestant. Këto emërtime i ndajnë të krishterët dhe mohojnë të vërtetën se të gjithë të krishterët e vërtetë janë të bashkuar në Krishtin.

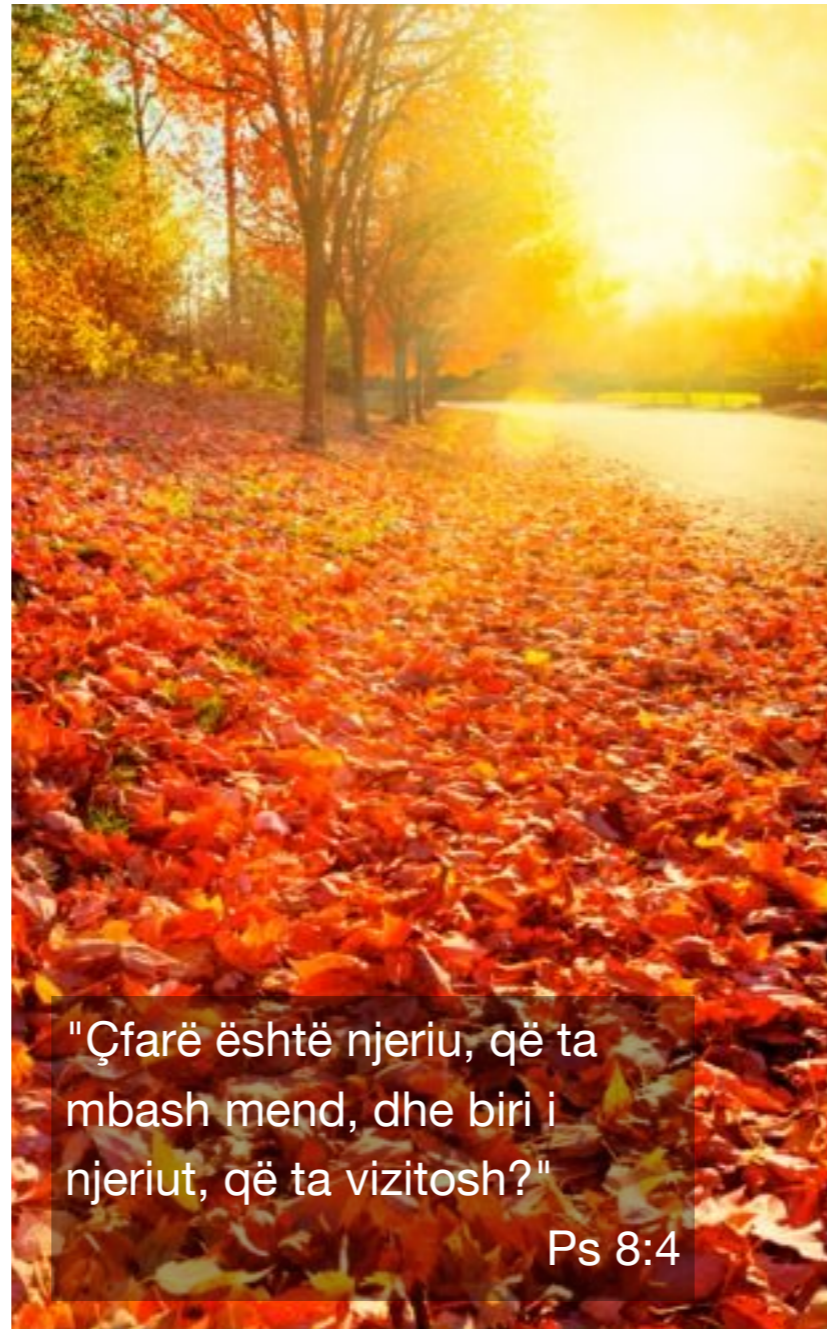
Jeta e përjetshme

U largova nga Kisha Katolike për dy arsye. E para kishte të bënte me mësimin e Kishës rreth shpëtimit. Motrat e Kishës na mësuat se për të shkuar në parajsë duhet të besonim në Perëndinë, të besonim te Kredoja e Apostujve, duhej të shkonim në Meshë, duhej të merrnim simbolet – sidomos Eukaristinë – t'i donim të tjerët si veten, të zbatonim Dhjetë Urdhërimet, të bënim vepra të mira, të thoshim një seri lutjesh dhe të vdisnim pa asnjë mëkat serioz të parrëfyer, që rëndonte shpirtin tonë.

Mund të kishte edhe gjëra të tjera që ne duhej të zbatonim, por nuk ka rëndësi; unë nuk mund të zbatoja as kërkesat që kam listuar. Nuk mund ta doja fqinjin tim si veten. Nuk mund t'i zbatoja 10 Urdhërimet, sipas standardit të Perëndisë. E vërteta është se nuk jetoja dot edhe sipas standardeve të mia. Sa më shumë rritesha – 19, 20, 21 vjeç – sa më tepër keqësohesha, aq më shumë largohesha nga Zoti.

Nisa të lexoja Biblën në moshën 23-vjeçare. Nga ajo mësova se Perëndia nuk ishte Ai që mendoja të ishte. E kisha përfytyruar të ashpër dhe tiran paragjykses. Ai ishte i largët dhe i ftohtë, si një i afërt që jeton në një vend të largët të cilin nuk e kisha takuar kurrë. Ishte e vështirë t'i pëlqeje atij, i nevrikosur shumicën e kohës, i ftohtë dhe i përpiktë, dikush nga i cili druhesh.

"Çfarë është njeriu, që ta mbash mend, dhe biri i njeriut, që ta vizitosh?"

Ps 8:4

Ndryshe nga koncepti që kisha krijuar për të, zbulova në Bibël se Perëndia është i mirë dhe i durueshëm. Ai është i përlur, i sjellshëm dhe jo egoist. Ai ishte i ngrohtë dhe i afërt, ashtu si Ati qiellor për të cilin shpresojmë të kujdeset për ne nga parajsja. Ai është i gatshëm për të falur menjëherë ata që pendohen. Ai është i hirshëm dhe i mëshirshëm. Nëse bën një premtim, e mban atë. Ai është i hapur, e megjithatë i ndjeshëm dhe i lëndueshëm, kështu që kur ne zgjedhim të mëkatojmë në vend që të bindemi, e lëndojmë shumë. Ngaqë Ai na do, dëshiron që ne të marrim vendimet e duhura. Ai është i interesuar në të gjitha hollësitë e jetëve tona. Ai është i

Plotfuqishmi, që foli dhe Universi u krijua, Krijuesi ynë. Është e drejtë që ne ta nderojmë dhe t'i bindemi.

Megjithatë, Ai e respekton pavarësinë tonë. Nëse nuk dëshirojmë që të jetë pjesë e jetës tonë, Ai na lejon që të ndjekim rrugën tonë. Ai nuk na imponohet. Ai është i respektueshëm dhe fisnik në çdo gjë. Ai është gjithashtu i drejtë dhe do të gjykojë mëkatarët. Ai nuk është një person me të cilin mund të tallemi.

Mësova gjithashtu nga Shkrimi se shpëtimi nuk bazohet në atë që bëjmë për të shkuar në parajsë, por në atë që ka bërë Jezusi për ne në kryq. Pjetri shkruan: “Sepse Krishti ka vuajtur një herë për mëkatet, i drejti për të padrejtët, për të na çuar te Perëndia. U vra në mish, por u ngjall nga Fryma” (1 Pjetrit 3:18). Jezusi tha se ai erdhi “për të dhënë jetën e tij si çmim për shpengimin e shumë vetave” (Marku 10:45). Menjëherë pasi fillova të lexoja Biblën, arrita në kapitullin 53 të Isaias. Shkruar 700 vjet para se të jetonte Jezusi, ai përmbante 12 parashikime për ardhjen e Mesias. Këto më bindën se Bibla ishte një libër i frymëzuar, sepse askush nuk mund të kishte ditur atë që Isايا dinte për Mesinë pa ndihmën e Perëndisë.

Nuk e kisha ditur kurrë që Ati kishte hedhur fajin e

“Megjithatë ai mbante sëmundjet tona dhe kishte marrë përsipër dhembjet tona; por ne e konsideronim të goditur, të rrahur nga Perëndia dhe të përulur. Por ai u tejshpua për shkak të shkeljeve tona, u shtyp për paudhësitë tona; ndëshkimi për të cilin kemi paqen është mbi të, dhe për shkak të vurratave të tij ne jemi shëruar. Ne të gjithë endeshim si dele; secili prej nesh ndiqte rrugën e vet, dhe Zoti bëri që të bjerë mbi të paudhësia e ne të gjithëve” (Isaia 53:4-6).

paudhësive tona mbi Birin e tij dhe e kishte ndëshkuar në vendin tonë. Murgeshat më kishin mësuar se Jezusi vdiq në kryq si flijim për mëkatet, por kurrë nuk kisha dëgjuar atë pjesë të vdekjes së tij si zëvendësuesi ynë dhe marrjes së ndëshkimit, që më të drejtë na takonte ne. Mbase na e kishin mësuar, por nuk më kujtohej.

Ishte faji im që nuk e kisha kuptuar se Jezusi kishte vdekur për mua. Kisha marrë dymbëdhjetë vjet leksione fetare, tetë vjet me Motrat dhe katër vjet me Etërit Jezuit. Kisha pasur shumë mundësi për të diskutuar rreth shpëtimit me mësuesit e mi, por nuk e bëra kurrë. Gjithashtu kisha edhe një kopje të Dhiatës së Re. Një mik i familjes ma dha në shërbesën time të parë. E kam ende. Është e mbështjellë me lëkurë të kuqe. Anët i ka me shkëlqim me shirita të kuq dhe të gjelbër, që shërbejnë si shenjues të librit. Në faqet hyrëse ka një fragment të shkëputur nga një letër e

shkruar nga Papa Benedikti XV, që vdiq në vitin 1922. Në të Papa premtonte se “nuk do të ndalë kurrë së këshilluari besimtarët për të lexuar çdo ditë Ungjillin, Veprat e Apostujve dhe Letrat e tyre, kështu që ata mund të ushqejnë shpirtrat e tyre”. Ai citon Shën Jeromin, i cili ka thënë: “Të mos njohësh Biblën do të thotë të mos njohësh Krishtin”. Papa Benedikti e përfundon shkrimin e tij me thënien: “Dëshira jonë e vetme për të gjithë bijtë e Kishës është që, duke qenë të ngopur me Biblën, t’ia arrijnë njohjes të pakufishme të Jezu Krishtit”. Fatkeqësisht nuk e dëgjova kurrë këshillën e Papës. Dhiata e Re ishte bërë e padobishme në raftin tim të librave për gjashtëmbëdhjetë vjet. Prandaj nuk e dija se Perëndia kishte premtuar jetë të përjetshme për të gjithë ata që pendoheshin dhe vinin besimin e tyre te Jezusi për t’i shpëtuar.

Bibla mëson: “Sepse Perëndia e deshi aq botën, sa dha Birin e tij të vetëmlindurin, që, kushdo që beson në të, të mos humbasë, por të ketë jetë të përjetshme”

(Gjoni 3:16). “Besoj në Zotin Jezu Krisht dhe do të shpëtohem” (Veprat e Apostujve 16:31). “Sepse po të rrëfesh me gojën tënde Zotin Jezus dhe po të besosh në zemrën tënde se Perëndia e ngjalli prej së vdekurish, do të shpëtohem. Sepse me zemër, njeriu

beson në drejtësi dhe me gojë bëhet rrëfim për shpëtim” (Romakëve 10:9-10). “Kushdo që do ta thërrasë emrin e Zotit do të shpëtohet” (Romakëve 10:13).

Për ironi, disa nga vargjet më të qarta rreth shpëtimit ndodhen në katër kapitujt e parë të Letrës së Palit drejtuar Romakëve. Ju do të mendoni se si katolik

romak unë duhet të paktën të kisha lexuar një pjesë të Dhiatës së Re, por në fakt jo. Jeta e përjetshme, me aq sa dija, ishte një çmim i fituar. Nuk e dija se Bibla mësonte të kundërtën. “Ju në fakt jeni shpëtuar me anë të hirit, nëpërmjet besimit dhe kjo nuk vjen nga ju, po është

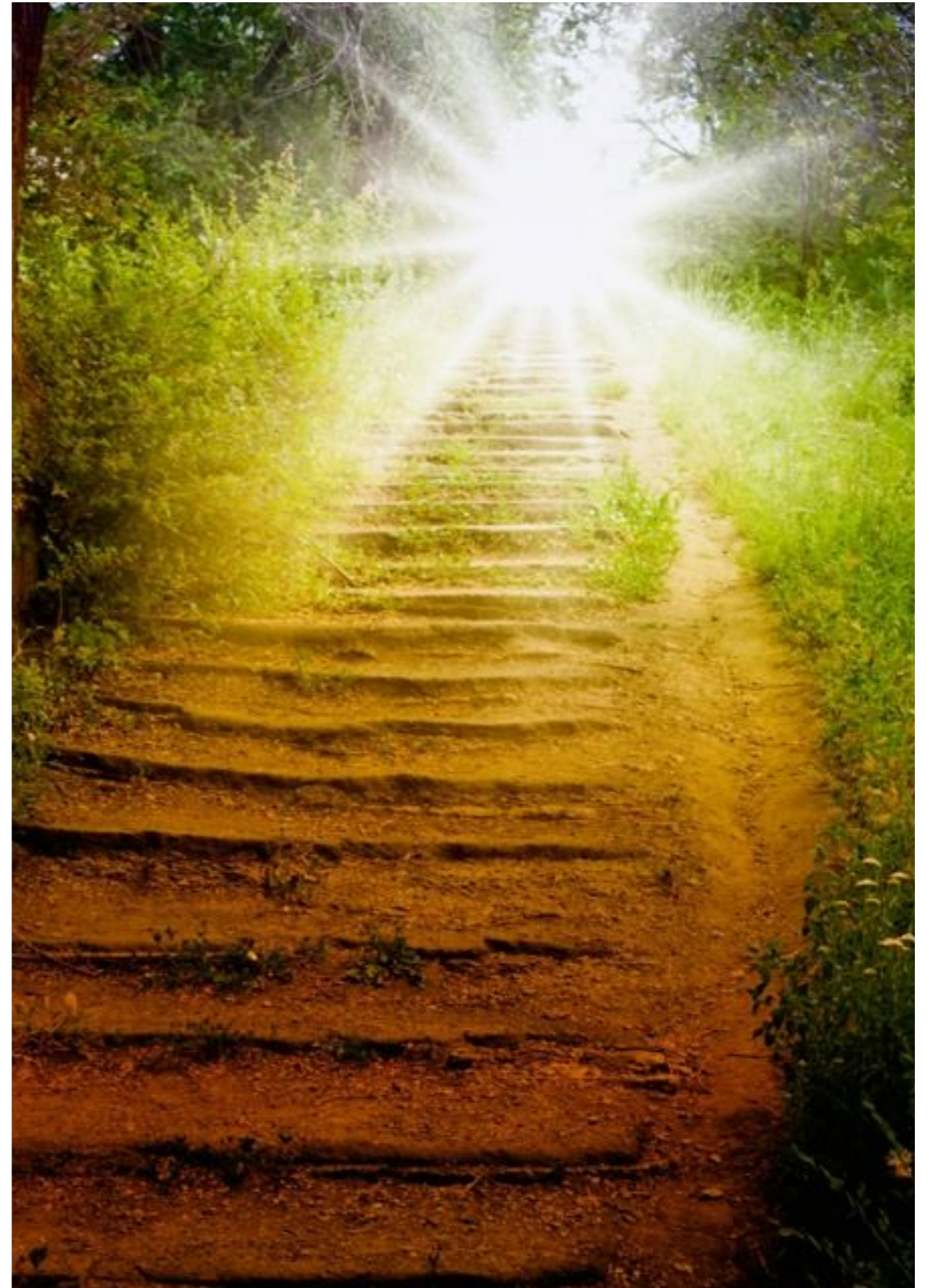
dhurata e Perëndisë, jo nga vepra, që të mos mburret askush” (Efesianëve 2:8-9). “Sepse paga e mëkatit është vdekja, por dhurata e Perëndisë është jeta e përjetshme në Jezu Krishtin, Zotin tonë” (Romakëve

6:23).

Unë nuk e dija se jeta e përjetshme ishte dhuratë nga Perëndia. Për ta marrë atë duhej të pendohesha për mëkatet e mia (që do të thotë të lija prapa të keqen dhe t'i thosha Perëndisë se isha i gatshëm ta jetoja jetën siç donte Ai) dhe ta vendosja besimin tim te Jezusi që të më shpëtonte. Jezusi na mëson: “Pendohuni dhe besoni ungjillin!” (Marku 1:15).

Unë nuk e lexoja Biblën sepse nuk mendoja që një njeri i zakonshëm si unë mund ta kuptonte. Nuk e dija se ajo përmbante premtime të Perëndisë që çdokush mund t'i lexonte, kuptonte dhe përvetësonte. Për shembull, Jezusi tha: “Në të vërtetë, në të vërtetë po ju them: Ai që e dëgjon fjalën time dhe beson në atë që më ka dërguar, ka jetë të përjetshme dhe ai nuk vjen në gjyq, por ka kaluar nga vdekja në jetë” (Gjoni 5:24). Në këto vargje Zoti premtion jetë të përjetshme për këdo që dëgjon mesazhin e tij dhe i beson atij. Ai person, thotë Krishti, nuk do të ketë nevojë as të paraqitet në gjyqin e fundit. Ai ose ajo kalon nga vdekja në jetë.

Adhurimi i Perëndisë

Arsyeja tjetër se përse u largova nga Kisha Katolike ishte mesha. Për shumë vite mora pjesë rregullisht, por nuk e kuptoja Marrjen e Eukaristisë apo Sakrificën e Meshës. Mos më keqkuptoni; Motrat bënë një punë të mrekullueshme për na mësuar, por ato kishin një mision të pamundur, sepse mesha ishte një mister. Askush nuk e kuptonte dhe mendoj se e di arsyen: Bazohet në një keqkuptim. Më lejoni t'jua shpjegoj.

Në darkën e fundit Zoti mori bukën, e bekoi, e ndau dhe më pas ia dha dishepujve të tij, duke thënë: “Merrni, hani; ky është trupi im” (Mateu 26:26). Në të njëjtën mënyrë, mori verën, falënderoi dhe ia dha dishepujve të tij duke thënë: “Pini prej saj të gjithë, sepse ky është gjaku im, gjaku i besëlidhjes së re, i cili është derdhur për shumë për faljen e mëkateve” (Mateu 26:27-28). Me këto fjalë, thotë Kisha Katolike, Krishti e ktheu bukën në mishin e tij dhe verën në gjakun e tij. Këtu qëndron dhe problemi. Mendoj se Kisha Katolike e ka keqkuptuar Zotin Jezus. Ata menduan se ai po fliste në gjuhë të hapur, kur në fakt po fliste në gjuhë të figurshme.

Gjuha e hapur ka prirjen të kuptohet në mënyrë të drejtpërdrejtë. Për shembull, nëse them: “Po bie shumë shi”, po flas në mënyrë të drejtpërdrejtë. Ajo që dua të them është se po bie shi, me reshje të mëdha.

Kisha thotë se ne duhet t'i kuptojmë fjalët e Jezusit në Darkën e Fundit me kuptim të drejtpërdrejtë. Kur Krishti thotë: “Ky është trupi im.... Ky është gjaku im” (Mateu 26:26-28), atëherë ai po e identifikon bukën

si trupin e tij dhe verën si gjakun e tij. Sipas Kishës, gjatë Meshës kur prifti përsërit fjalët e Jezusit, ndodh një mrekulli. Buka kthehet në trupin e Krishtit dhe vera kthehet në gjakun e Krishtit. Përbërja e tyre e brendshme ndryshon, sikur të jenë trupi dhe gjaku i vërtetë i Krishtit. Ato ende ngjajnë si bukë dhe verë, por nuk janë. Ato janë Krishti. Kisha i referohet këtij fenomeni si *transformim*. Është një mister, thotë Kisha, pa asnjë formë tjetër të ngjashme në shkencë apo natyrë. Katolikët duhet ta pranojnë këtë me besim.

Kisha thotë se buka dhe vera transformohen në trupin dhe gjakun e Krishtit, kështu që ai mund të jetë i pranishëm në altar dhe të adhurohet me admirimin më të lartë. Të gjithë ata që marrin osten, marrin trupin dhe gjakun e Krishtit në brendësi të tyre. Kjo lidhje me Krishtin është thelbësore për jetën frymërore, pika qendrore e përvojës katolike dhe e rëndësishme për shpëtimin.

Kisha mëson se sakrifica e Meshës është më tepër se një përkujtim i kryqëzimit të Krishtit; është vetë kryqëzimi i Krishtit. Kjo është gjithashtu një mister.

Në altar, Jezusi është i pranishëm si viktimë dhe i ofrohet Atit përmes duarve të priftit. Kjo paraqitet në altar në përkushtimin e veçantë të bukës dhe verës.

Kjo është arsyeja se pse Kisha i referohet naforës së shenjtë si “oste”, nga latinishtja *hostia*, që do të thotë viktimë.

Sipas Kishës, Mesha është një

sakrificë e vërtetë, por një sakrificë “pa gjak”. Në secilën Meshë Krishti flijohet apo ofrohet si viktimë. Kjo është arsyeja se pse Mesha zhvillohet në altar, në

një vend sakrifice. Mesha bën të mundur faljen e mëkateve të të gjallëve dhe të të vdekurve. Këshilli i dytë i Vatikanit konfirmoi këtë gjë duke deklaruar se në çdo Meshë “kryhet vepra e shpengimit tonë”. Kjo është arsyeja se pse priftërinjtë bëjnë shpesh Meshë

për dikë që ka vdekur. Besohet se Mesha përshpejton çlirimin e shpirtit të personit nga purgatori.

Fjalët e Jezusit në Darkën e Fundit mund të shikohen edhe në këndvështrim figurativ. Gjuha figurative zakonisht përshkruan diçka duke e krahasuar me diçka tjetër. Për shembull, nëse themi: “Po bie shi me gjyma”, kjo do të thotë se po bie shumë shi. Gjuha figurative mund të marrë formën e një krahasimi, metafore, shprehje frazeologjike apo figura të tjera letrare.

Shumë të krishterë i interpretojnë fjalët e Jezusit në Darkën e Fundit në kuptimin e tyre figurativ. Në thënien e Jezusit: “Ky është trupi im”, ata e konsiderojnë bukën si përfaqësim të trupit të tij. Kur thotë: “Ky është gjaku im”, ai po thoshte se vera përfaqësonte gjakun e tij. Kur Jezusi u tha dishepujve të tij: “Bëni këtë në përkujtimin tim” (Luka 22:19), ai po i udhëzonte të përdornin bukën dhe verën si emblema të trupit dhe gjakut të tij për ta kujtuar. Një emblemë është një përfaqësim simbolik i diçkaje, zakonisht diçkaje që i përngjan. Buka është e

butë dhe elastike, pak a shumë si mishi. Vera është lëng i kuq që i ngjan gjakut.

Ne gjithmonë duhet të përpiqemi t'i japim kuptim një pjese duke e interpretuar atë fillimisht në gjuhën e thjeshtë. Vetëm nëse kuptimi i drejtpërdrejtë nuk ka kuptimin e duhur, atëherë duhet të përdorim gjuhën figurative. Një përjashtim i këtij parimi është teksti që prezantohet në gjuhë figurative. Për shembull, historia e Jezusit për grurin dhe egjërën nis me fjalët: “Ai u propozoi atyre një shëmbëllesë tjetër” (Mateu 13:24). Nga kjo kuptojmë se pjesa që vijon është një shëmbëlltyrë, një histori me kuptim simbolik. Meqenëse Jezusi nuk i përdor këto fjalë në Darkën e Fundit për bukën dhe verën, ne fillimisht duhet të marrim në konsideratë kuptimin e drejtpërdrejtë të tyre.

Kisha Katolike, megjithëse zbaton këtë parim dhe i konsideron fjalët e Jezusit me kuptim të

drejtpërdrejtë, pranon menjëherë se interpretimi që rrjedh nuk ka kuptim. Është një mister, një “realitet mistik”, kuptimi i të cilit nuk përkon as me logjikën dhe as me domethënien. Askush nuk mund ta shpjegojë, qoftë edhe Kisha. Duke qenë kështu, do të ishte më e arsyeshme të merrej në konsideratë kuptimi figurativ i fjalëve të Jezusit.

Në shqip folja “është” – si në rastin: “Ky është trupi im” – është një formë e foljes me qenë. Ajo ka tre kuptime. Së pari, përdoret për të shprehur ekzistencë: Unë mendoj, prandaj ekzistoj. Së dyti, përdoret për të folur rreth diçkaje që ndodh:

Krishtlindja është të dielën këtë vit. Së treti, lidh një kryefjalë me një kundrinor: Perëndia është dashuri.

Përdorimi i tretë i kësaj foljeje mund të komunikojë që dy gjëra duhet të identifikohen së bashku apo se e dyta përfaqëson të parën. Për shembull, në rastin kur një i ri i tregon familjes së tij makinën e re që mund të bëjë veprime treguese ndaj saj dhe të thotë me krenari: “Kjo është makina ime”. Në këtë rast ai përdor foljen “është” për të identifikuar automjetin para tyre si të

tijin. Ai përdor gjuhë të

drejtpërdrejtë.

I njëjti i ri, në të njëjtën ditë mund të përpiqet në mënyrë të dëshpëruar t’i shpjegojë të atit se si e ka përplasur makinën e tij të re. Duke vendosur pjatat dhe lugët në tavolinë për të paraqitur skenën e aksidentit, ai mund të marrë një lugë e të thotë: “Kjo është makina ime”. Këtu ai përdor foljen për të komunikuar se luga përfaqëson makinën e tij. Ai përdor gjuhë figurative.

Mendoj se Jezusi ka dashur t’u japë fjalëve të tij një ngjyrim figurativ në Darkën e Fundit. Ai po thoshte se buka dhe vera përfaqësonin trupin dhe gjakun e tij.

Ai po u kërkonte dishepujve të tij të përdornin bukën dhe verën si shenjë përkujtimi të tij, pra, që të sillnin ndërmend atë që kishte bërë për ta dhe për të qenë mirënjohës ndaj emrit të tij të shenjtë. Si rezultat kemi një formë të thjeshtë adhurimi, që ka kuptim.

Interpretimi figurativ i fjalëve të Jezusit në Darkën e Fundit mbështetet nga fakti se Jezusi përdori gjithmonë shprehje figurative kur jepte mësim. Ungjilli sipas Gjonit, për shembull,

përmban shtatë pohime figurative që Jezusi bëri për veten e tij. Në secilën prej tyre përdoret folja “jam” në tekstin origjinal në greqisht të fjalëve të Jezusit: “Ky është trupi im”. Zoti tha:

- “Unë jam buka e jetës” (Gjoni 6:48)
- “Unë jam drita e botës” (Gjoni 8:12)
- “Unë jam dera” (Gjoni 10:9)
- “Unë jam bariu i mirë” (Gjoni 10:11)
- “Unë jam ringjallja dhe jeta” (Gjoni 11:25)
- “Unë jam udha, e vërteta dhe jeta” (Gjoni 14:6)
- “Unë jam hardhia e vërtetë” (Gjoni 15:1)

Secili prej këtyre është pohim figurativ. Jezusi i shqiptoi dy pohimet e fundit natën e Darkës së Fundit në dhomën sipërme. Në herët e tjera Zoti i referohet trupit të tij si një tempull (Gjoni 2:19). Ai foli për jetën e re si uji i gjallë (Gjoni 4:10), për dishepujt e tij si kripë (Mateu 5:13) dhe për mësimet e farisenjve si majaja (Mateu 16:6). Dëshmia e Gjoni rreth mësimit të Jezusit në Darkën e Fundit, që gjendet në Ungjillin sipas Gjoni, kapitujt 13 deri 17, zbulon se Jezusi përdori shprehje figurative gjatë gjithë darkës. Jezusi iu referua

kupës duke thënë: “Kjo kupë është besëlidhja e re në gjakun tim” (1 Korintasve 11:25). Kupa nuk ishte besëlidhja, por përfaqësonte atë. Pjesa vazhdon:

“Sepse sa herë të hani nga kjo bukë ose të pini nga kjo kupë, ju shpallni vdekjen e Zotit, derisa ai të vijë” (1 Korintasve 11:26). Ne nuk mund të pimë “kupën”, apo jo? Sigurisht që jo. Jezusi i referohet në mënyrë

figurative verës që ndodhet në kupë. Vini re gjithashtu se Jezusi i referohet substancës së ngrënshme si “kjo bukë” dhe jo osten apo trupit të tij. Në Ungjillin sipas Markut, pasi Jezusi tha: “Ky është gjaku im”, ai i referohet substancës si “frytit të hardhisë” (Marku 14:25), pra, verës. Ai nuk do ta kishte bërë këtë, në rast se donte që ne të besonim se buka dhe vera kishin ndryshuar dhe ishin kthyer në mishin dhe në gjakun e tij.

Interpretimi figurativ i fjalëve të Jezusit ka kuptim; interpretimi i drejtpërdrejtë jo. Interpretimi i drejtpërdrejtë rezulton në një formë adhurimi në të cilën të krishterët adhurojnë osten sikur të ishte vetë Perëndia. A nuk është idhujtari? Disa mund të përgjigjen: Nuk është idhujtari, sepse objekti që adhurohet është Perëndia. E kuptoj këtë këndvështrim, por i njëjti argument mund të përdoret për të justifikuar të gjitha format e adhurimeve të idhujve, sepse vija ndarëse midis idhullit dhe hyjnisë përfaqësuar nga idhulli nuk është kurrë i qartë.

Zoti nuk do të banojë brenda një objekti ose të

bëhet një objekt dhe të na kërkojë ta adhurojmë, sepse ai nuk mund të kundërshtojë vetveten.

- Dhjetë Urdhërimet thonë: “Nuk do të bësh skulpturë ose shëmbëlltyrë të asnjë gjëje që ndodhet aty në qiejt ose këtu poshtë në tokë ose në ujërat nën tokë. Nuk do të përkulesh para tyre dhe as do t'i shërbesh, sepse unë, Zoti, Perëndia yt, jam një Perëndi xheloz” (Eksodi 20:4-5). Këtu Zoti ndalon adhurimin e objekteve, edhe ato për të cilat thuhet se e përfaqësojnë atë. Urdhërimi e përjashton adhurimin e ndonjë “shëmbëlltyrë të asnjë gjëje që

ndodhet aty në qiejt”. Eukaristia është një shëmbëlltysë e Krishtit në qiell. Siç përcaktohet nga Kisha Katolike, është Biri i Perëndisë në formën e bukës dhe verës.

- Kur Moisiu ishte në Malin Sinai, judenjtë ndërtuan një viç të artë. Aaroni, kryeprihti, shpalli: “O Izrael, ky është perëndia yt që të nxori nga vendi i Egjiptit!” (Eksodi 32:4). Megjithëse shëmbëlltysa iu kushtua adhurimit ndaj Perëndisë, kjo gjë e inatosi atë, sepse shtrembëronte natyrën e vërtetë frymërore dhe atributet e tij të shenjta. Asnjë objekt nuk mund ta përfaqësojë atë denjësisht. Për këtë arsye ai nuk dëshiron që të adhurojmë objekte të tjera.

- Perëndia është betuar në mënyre solemne të mos e paraqesë kurrë veten në një objekt pa jetë që ne ta

adhurojmë. “Unë jam Zoti, ky është emri im; nuk mund t'i jap lavdinë time asnjë tjetri, as lavdërimet e

mia shëmbëlltysë të gdhendura” (Isaia 42:8). Herën tjetër që do të marrësh pjesë në meshë, shiko osten. Është një shëmbëlltysë e gdhendur. Gdhendur në të është një kryq, një qengj, rreze drite, shkronjat IHS ose një kombinim i tyre. Perëndia na ka thënë se nuk do t'ia japë kurrë lavdinë e tij një shëmbëlltysë të tillë.

- Jezusi mësoi: “Perëndia është Frymë dhe ata që e adhurojnë duhet ta adhurojnë në frymë dhe në të vërtetën” (Gjoni 4:24). Për të adhuruar Perëndinë “në frymë”, duhet të lidhemi me të në një nivel frymëror, duke ndërvepruar fryma e tij me tonën.

Duke vënë në fokusin e adhurimit tonë objekte fizike, si buka dhe vera, kjo gjë bie. Nuk është një mjet për adhurimin e vërtetë; është një shpërqendrim.

Interpretimi i Kishës i fjalëve të Jezusit rezulton jo vetëm në adhurimin e një objekti si hyjnor, por gjithashtu në një formë adhurimi që mohon mjaftueshmërinë dhe përsosurinë e flijimit të Jezusit në kryq. Kur vdiq, Zoti tha: “U Krye” (Gjoni 19:30). Vepra e tij për shpëtimin ishte kryer, plotësuar, në mënyre të përsosur. “Ai uli kryet dhe dha frymën” (Gjoni 19:30). Bibla thotë: “Atje ku ka ndjesë të këtyre gjërave, nuk ka më ofertë për mëkatin” (Hebrenjtë 10:18). Pse atëherë nevojitet flijimi i vazhdueshëm i Meshës me rreth 120 milion oferta çdo vit? A nuk duhet të krishterët të kremtojnë veprën e përfunduar të Krishtit? A nuk duhet ta lartësojmë atë në lavdinë e tij të kurorëzuar në qiell, në vend që ta flijojmë atë si viktimë në altar?

Adhurimi ynë duhet të shprehë besimin tonë. Nëse besojmë se Krishti vdiq për ne, se u ringjall dhe se u ngjit lart për të mos vdekur kurrë, atëherë duhet të kremtojmë këtë në adhurimin tonë. Nëse, nga ana tjetër, besojmë se priftërinjtë duhet të kryejnë Sakrificën e Meshës për të na shpenguar, për të

ndihmuar shpirtrat e gjorë në purgator për t’u larguar nga zjarret e pastrimit, atëherë Meshës është forma e

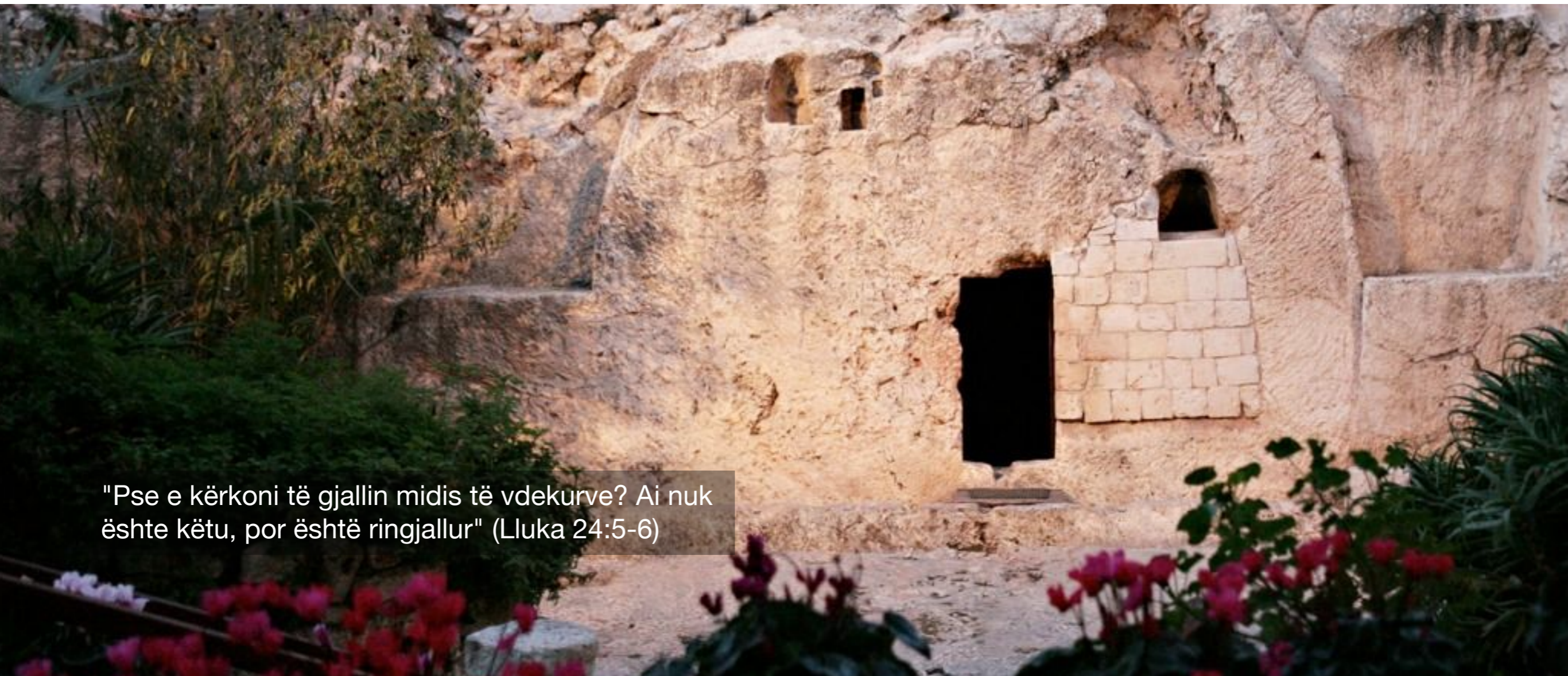
përshtatshme e adhurimit.

Unë besoj se sakrifica ka mbaruar. Jezusi tha: “U krye” (Gjoni 19:30). Kjo mjafton për mua. Unë dëshmoj

këtë besim çdo të diel në adhurimin tim. “Duke ditur se Krishti, që u ringjall prej së vdekurish, nuk vdes më; vdekja s’ka më pushtet mbi të” (Romakëve 6:9). Adhurimi im është shprehje e këtij besimi.

Konteksti është çelësi për interpretimin e saktë. Kjo do të thotë që për të interpretuar një pohim në mënyrë të saktë, duhet ta kuptojmë në sfondin në të cilin është bërë. Dëshmitë biblike rreth Darkës së

Fundit janë shkruar te Mateu 26:17-30, Marku 14:12-25, Luka 22:7-38, Gjoni 13:1-17:26 dhe 1 Korintasve 11:17-34. Këto paraqesin sfondin për interpretimin e duhur të fjalëve të Jezusit rreth bukës dhe verës.

"Pse e kërkonti të gjallin midis të vdekurve? Ai nuk është këtu, por është ringjallur" (Lluka 24:5-6)

Mësimi i Jezusit në Galile

Mund të duket shumë e çuditshme, por Kisha Katolike nuk e bazon interpretimin e fjalëve të Jezusit në Darkën e Fundit në kontekstin e Darkës së Fundit. Në vend të kësaj mbështetet te një ngjarje që kishte ndodhur më parë në Galile. Është shkruar te Gjoni 6:22-71.

Lumi i Malit, Galile, Izrael

Atje Jezusi pati një diskutim të gjatë me një grup burrash judenj, shumica e të cilëve ishin jobesimtarë. Kjo ndodhi në një sinagogë në Kapernaum gjatë festës së Pashkës, një vit para Darkës së Fundit. Sipas Kishës Katolike në këtë rast Jezusi premtoi t'i jepte Kishës ushqim hyjnor. Ai tha: “Unë jam buka e gjallë që zbriti nga qielli; nëse një ha nga kjo bukë do të jetojë përjetë; buka që unë do të jap është mishi im, që unë do ta jap për jetën e botës” (Gjoni 6:51). Buka që Krishti premtoi të jepte, thotë Kisha, është Eukaristia. Kjo do të jetë thelbësore për jetën frymërore. Këtë donte të thoshte Jezusi, thotë Kisha, kur tha: “Në të vërtetë, në të vërtetë po ju them se, po të mos hani mishin e Birit të njeriut dhe të mos pini gjakun e tij, nuk keni jetën në veten tuaj. Kush ha mishin tim dhe pi gjakun tim, ka jetë të përjetshme dhe unë do ta ringjall atë në ditën e fundit” (Gjoni 6:53-54).

Megjithatë, po të shikojmë kontekstin e këtyre vargjeve, del në pah një interpretim ndryshe. Gjoni 6 nis me ushqimin e mrekullueshëm të pesë mijë njerëzve në Detin e Galilesë (Gjoni 6:1-14). Ditën tjetër

një grup judenjsh, të cilët kishin qenë dëshmitarë të mrekullisë, shkuan në Kapernaum për të takuar Jezusin (Gjoni 6:22-25). Jezusi u përball me ta, duke thënë se po e ndiqnin për arsye të gabuara. “Në të vërtetë, në të vërtetë po ju them se ju më kërkoni jo pse patë shenja, por sepse keni ngrenë nga bukët dhe keni qenë të ngopur” (Gjoni 6:26). Jezusi kishte diçka më të mirë për t'u ofruar atyre. “Mos punoni për ushqimin që priset” – u tha ai – “por për ushqimin që do të mbetet për jetë të përjetshme, të cilin do t'ju japë Biri i njeriut, sepse mbi të Ati, domethënë

Perëndia, vuri vulën e tij” (Gjoni 6:27). Këtu Jezusi përdor një metaforë. Meqenëse këta burra donin një tjetër vakt falas, Jezusi u përshkruan atyre kushtet e ofertës së ushqimit , jo ushqim të zakonshëm, por

“ushqim që mbetet për jetë të përjetshme” (Gjoni 6:27). Burrat menduan se do t’u duhej të kryenin ndonjë veprim heroik për të fituar këtë ushqim afatgjatë. Ata pyeten: “Çfarë duhet të bëjmë për të kryer veprat e Perëndisë?” (Gjoni

6:28). Jezusi u përgjigj: “Kjo është vepra e Perëndisë, të besoni në atë që ai ka dërguar” (Gjoni 6:29). Ajo që duhej të bënin ishte të vendosnin besimin e tyre te Jezusi, si i dërguari i Perëndisë. Atëherë ata u

përgjigjën: “Çfarë shenje bën ti, pra, që ne ta shohim e ta besojmë? Ç’vepër po kryen?” (Gjoni 6:30).

Përgjigjja e tyre bënte të qarta dy gjëra. Së pari, ata e kuptuan se Jezusi po u kërkonte të besonin se ai

ishte Mesia, të cilin judenjtë po e prisnin. Së dyti, ata nuk besonin se ai ishte Mesia. Megjithëse kishin qenë dëshmitarë të mrekullisë së pashoqe një ditë më parë, ata kërkonin më tepër prova, një tjetër shenjë. Ata arritën deri në atë

Gërmadha të sinagogës së lashtë të Kapernaumit në bregun verior të Detit të Galilesë.

pikë sa i thanë Jezusit të binte mana nga qielli (Gjoni 6:31).

Edhe një herë tjetër Jezusi iu përgjigj kërkesës së tyre. Këta judenj e dinin se mana kishte qenë

“Jezusi shkonte kudo nëpër Galile, duke mësuar në sinagogat e tyre, duke predikuar ungjillin e mbretërisë dhe duke shëruar çdo sëmundje dhe çdo lëngatë në popull” (Mateu 4:23).

thelbësore për mbijetesën fizike të Izraelit në shkretëtirë. Meqë Jezusi po përpiquej t’u shpjegonte se ai ishte thelbësor për mbijetesën e tyre shpirtërore, ai iu përgjigj: “Unë jam buka e jetës; kush vjen tek unë nuk do të ketë më kurrë uri dhe kush beson në mua, nuk do të ketë kurrë më etje” (Gjoni 6:35).

Me fjalë të tjera, ata që vendosin besimin te Jezusi do të jenë përgjithmonë të kënaqur frymërisht. Ndërsa biseda bëhej më e ndezur, Zoti vazhdoi analogjinë e tij. “Unë jam buka e gjallë që zbriti nga qielli; nëse një ha nga kjo bukë do të jetoje përjetë; buka që unë do të jap është mishi im, që unë do ta jap për jetën e botës” (Gjoni 6:51) Këtu Jezusi parashikon vdekjen e tij në kryq. Ai do të japë jetën për mëkatet e botës.

Kur Jezusi premtoi: “Nëse një ha nga kjo bukë do të jetojë përjetë” (Gjoni 6:51), ai nuk po fliste për bukë të vërtetë, por po mësonte se ai vetë ishte burimi i jetës së përjetshme. Mëkatarëve u nevojitej të besonin tek ai që të shpëtoheshin. Ai e shpalli këtë të vërtetë me një gjuhë të hapur, duke thënë: “Në të vërtetë, në të vërtetë po ju them: Kush beson në mua ka jetë të

përjetshme” (Gjoni 6:47). Ai gjithashtu pohoi këtë të vërtetë në gjuhë figurative, duke thënë: “Unë jam buka e jetës” (Gjoni 6:48). Këto shprehje të drejtpërdrejta dhe figurative të së njëjtës së vërtetë, mund të vërehem gjithashtu në të njëjtin konstrukt te Gjoni 6:40 dhe 6:54, siç tregon tabela e mëposhtme.

E thënë në gjuhë të drejtpërdrejtë	E thënë në gjuhë të figurshme
(Gjoni 6:40)	(Gjoni 6:54)
Vullneti i Atit tim është që	
kushdo që	Kush
sheh Birin	ha mishin tim
dhe	dhe
beson në të,	pi gjakun tim,
të ketë jetë të përjetshme	ka jetë të përjetshme
dhe	dhe
unë do ta ringjall atë	unë do ta ringjall atë
në ditën e fundit.	në ditën e fundit.

Këto dy vargje përmbajnë elemente paralelizmi, elementi mbizotërues i letërsisë së hebrenjve. Ndryshe

nga letërsia perëndimore, në të cilën ka zakonisht një korrespondencë të tingujve në rrokjet e fundit të fjalës, letërsia e hebrenjve “rimon” me idetë. Rreshti i dytë përkon me të parin, duke e pohuar sërish me fjalë të ndryshme, por ekuivalente njëkohësisht. Ne shikojmë një shembull të tillë te Gjoni 6:40. “Sheh Birin” korrespondon me “beson në të”. Kjo duket edhe te Gjoni 6:54. “Ha mishin tim” korrespondon me “pi gjakun tim”. Vini re dy veprimet te Gjoni 6:40, “sheh” dhe “beson”, kanë të njëjtin rezultat si dy veprimet te Gjoni 6:54, “ha” dhe “pi”. Secili rezulton në pranimin e “jetës së përhjetshme” dhe në premtimin se Jezusi “do t’i ringjallë ata ditën e fundit”.

Çfarë do të thotë kjo për ne? Do të thotë se Jezusi nuk rendit katër kërkesa që duhet t’i zbatojmë për të pasur jetë të përhjetshme: “sheh”, “beson”, “ha” dhe “pi”. Ai rendit vetëm një dhe e pohon në katër mënyra. Duke mos kuptuar këtë, Kisha Katolike mëson se nuk është e mjaftueshme të besosh te Krishti për t’u shpëtuar; ne gjithashtu duhet të marrim pjesë në ritin e Eukaristisë. Ne duhet të besojmë dhe të hamë.

“Në të vërtetë, në të vërtetë po ju them: Nëse kokrra e grurit e rënë në dhe nuk vdes, ajo mbetet e vetme; por, po të vdesë, jep shumë fryt!” (Gjoni 12:24).

Kisha ngul këmbë se interpretimi i saj është i saktë dhe shpreh faktin se dëgjuesit e Jezusit menduan se ai po fliste për ngrënien e mishit të tij të vërtetë. Atëherë judenjtë filluan të diskutojnë me njëri-tjetrin duke thënë: “Si mundet ky të na japë të hamë mishin e tij?” (Gjoni 6:52). Ata thanë: “Kjo e folur është e rëndë, kush mund ta kuptojë?” (Gjoni 6:60). Meqenëse Jezusi nuk i korrigjoi ata në këtë pikë vendimtare, thotë Kisha, është e qartë se ata e kuptuan saktë.

Ka njëfarë merite te ky argument. Është e vërtetë se disa nga dëgjuesit e Jezusit menduan se ai po u kërkonte të hanin mishin e tij. Megjithatë kjo nuk vërteton se ata e kuptuan drejt. Njerëzit, duke përfshirë

dishepujt e Krishtit, e keqkuptuan atë herë pas here. Shpesh kjo ndodhi ngaqë ata mendonin se po përdorte gjuhë të drejtpërdrejtë kur në fakt ai po përdorte një gjuhë të figurshme. Për shembull, kur Jezusi i referohej kryqëzimit dhe ringjalljes së tij, duke thënë: “Shkatërroi këtë tempull dhe unë për tri ditë do ta ngre përsëri!” (Gjoni 2:19), krerët e judenjve menduan se ai po fliste për tempullin në Jerusalem. Kur foli për rilindje frymërore, duke thënë: “Nëse një nuk ka lindur, nuk mund ta shohë mbretërinë e Perëndisë” (Gjoni 3:3), Nikodemi, një udhëheqës i judenjve, mbeti pa gojë. “Po si mund të lind njeriu kur është plak?” – pyeti Nikodemi – “A mund të hyjë ai për

Mali Arbel, në Izrael, përballë Kapernaumit në bregun e largët të Detit të Galilesë. Migdala, vendlindja tradicionale e Maria Magdalenës, shihet në plan të parë.

së dyti në barkun e nënës së vet dhe të lindë?” (Gjoni 3:4). Kur Jezusi iu referua mësimin të rremë si “majaja e farisenjve dhe saducenjve” (Mateu 16:6), dishepujt e tij menduan se Jezusi po i qortonte se nuk kishin marrë bukë me vete në udhëtim. Kur foli për jetën e re si “ujin e gjallë” (Gjoni 4:10), gruaja me të cilin Jezusi po fliste, kërkoi të shihte enën e tij të ujit. Pohimi se Jezusi nuk bëri asnjë përpjekje të Gjoni

Jeruzalem, vendndodhja e Darkës së Fundit

6:22-71 për të ndrequr interpretimin e dëgjuesve të tij, është i pasaktë. Gjoni shkruan:

“Por Jezusi, duke e ditur në vetvete se dishepujt e vet po murmurisnin për këtë, u tha atyre: ‘Kjo ju skandalizon? Çdo të ishte po ta shihnit, pra, Birin e njeriut duke u ngjitur atje ku ishte më parë? Është

Fryma që jep jetë; mishi nuk vlen asgjë; fjalët që po ju them janë frymë dhe jetë” (Gjoni 6:61-63).

Shumë dishepuj e braktisën Jezusin atë ditë. Kur

ata u larguan, Jezusi u kthye nga dymbëdhjetë Apostujt dhe u tha: “A doni edhe ju të largoheni?” (Gjoni 6:67). Pjetri u përgjigj i pari. “Zot, te kush të shkojmë? Ti ke fjalë jete të përjetshme. Ne kemi besuar dhe kemi njohur se ti je Krishti, Biri i Perëndisë së

gjallë” (Gjoni 6:68-69). Të paktën Pjetri kuptoi se jeta e përjetshme merrej përmes besimit të Krishti.

Edhe pse Jezusi i referohet bukës të Gjoni 6, ne nuk duhet të detyrojmë leximin e Darkës së Fundit në këtë kapitull. Të dyja ngjarjet janë të ndryshme. Mësimi i Jezusit në sinagogën e Kapernaumit siç dëshmohet

në kapitullin 6 te Gjoni, ka ndodhur në pranverë të vitit 29 m.K. Ai po fliste me judenj që nuk besonin.

Tema e fjalimit të Jezusit ishte jeta e përjetshme. Ai përdori bukën për të ilustruar se ai ishte i dërguari nga Ati, burimi i jetës (Gjoni 6:32-35) dhe Shpëtimtari i botës (Gjoni 6:51). Qëllimi i tij ishte të ilustronte nevojën që secili të vendoste besimin në të për shpëtim.

Darka e Fundit ndodhi në pranverë të vitit 30 pas K.. Jezusi ishte në Jerusalem në Dhomën e Sipërme me dishepujt e tij të vërtetë. Juda ishte larguar nga dhoma. Jezusi përdori bukën për të

përfaqësuar trupin e tij dhe verën për të përfaqësuar gjakun e tij. Qëllimi i tij ishte të caktonte një ushqim përkujtimor me anë të të cilit dishepujt e tij do ta nderonin duke sjellë ndërmend atë që do të bënte ai për ta të nesërmen në kryq.

Nuk ka justifikim për lidhjen e këtyre dy ndodhive, Kapernaumi në vitin 29 p.K., dhe Darka e Fundit më 30 p.K., për të përdorur kontekstin e njërës për të interpretuar tjetrën. Vendndodhjet, koha, tema dhe dëgjuesit e tyre janë të ndryshme.

“Bëni këtë në përkujtimin tim”

Disa mund të mendojnë se interpretimi figurativ i fjalëve të Jezusit në Darkën e Fundit rezulton në një formë adhurimi që do të ishte shumë i rëndomtë për të qenë kuptimplotë. Buka është thjesht bukë. Vera është thjesht verë. Megjithatë, ata që kanë përjetuar një adhurim të tillë, e dinë që është kuptimplotë. Mbase është diçka që duhet të përjetohet më parë për t'u vlerësuar.

Më kujtohet hera e parë kur disa miq më ftuan të kujtonim së bashku Jezusin me anë të bukës dhe verës. Isha ende katolik, kështu që pranova të merrja pjesë, por vetëm për të parë.

U ulëm në formën e një rrethi, rreth gjashtëdhjetë të rritur dhe disa fëmijë. Një copë buke dhe një kupë verë ishin vendosur në një tavolinë të vogël në qendër të grupit. Dikush propozoi një himn

dhe i gjithë grupi ngriti zërin për t'i kënduar Perëndisë me adhurim zemre. Një burrë u ngrit dhe falënderoi Perëndinë që e kishte shpëtuar. Një zotëri i moshuar lexoi dëshminë e Gjonit për kryqëzimin e Krishtit. Ai lexoi ngadalë dhe i zhytur në mendime. Një tjetër burrë

"Unë jam bariu i mirë; bariu i mirë jep jetën e vet për delet" (Gjoni 10:11).

u ngrit dhe foli me dashuri për hirin e Perëndisë për shpëtimin tonë. Takimi vazhdoi në këtë mënyrë, njëri pas tjetrit duke lavdëruar Perëndinë. Kjo më çoi te

Kalvari, atje ku Krishti ishte kryqëzuar. Fillova të falënderoj Atin që kishte dërguar Birin e tij për të vdekur për mua.

Në fillim u ndjeva në siklet duke parë disa burra të merrnin rolin që vetëm prifti kryente gjatë

Meshës. Megjithatë, gjithçka ngjante e natyrshme dhe lavdëruese ndaj Perëndisë. Apostulli Pjetër u kishte thënë të krishterëve të hershëm se ata ishin të gjithë priftërinj. "Ju jeni fis i zgjedhur, priftëri mbretëror, një komb i shenjtë, një popull i fituar, që të shpallni

mrekullitë e atij që ju thirri nga terri në dritën e tij të mrekullueshme” (1 Pjetri 2:9). Të ishte kjo, ajo çfarë donte të thoshte Pjetri?

Sytë e mi u drejtuan për nga tavolina. Sa ndryshe nga altari, një vend sakrifice. Tavolina është vendi ku kalojmë kohë me familjen dhe miqtë. Është vendi ku shijojmë vaktet së bashku. Sa e përshtatshme për të krishterët të mblidhen në përbashkësi frymërore me Perëndinë rreth një tryeze, ashtu si Krishti kishte bërë me dishepujt e tij në Darkën e Fundit.

Takimi vazhdoi në këtë mënyrë për dyzet minuta. Nuk kishte literaturë të shkruar për të drejtuar ata që

folën. Me sa duket secili i kërkonte Frymës së Shenjtë për ta drejtuar në adhurim.

Një burrë falënderoi për bukën dhe e ndau. Grupi nisi t’ia kalonte bukën njëri-tjetrit, duke marrë secili një copë të vogël dhe më pas përkuleshin në adhurim në heshtje. Një person tjetër falënderoi për verën dhe e kaluan dorë më dorë. Adhurimi ishte kuptimplotë dhe i hijshëm në

thjeshtësinë e tij. Kjo më bindi se kjo ishte përmbushja e kërkesave të Zotit në natën që mori bukën, falënderoi dhe e ndau dhe ua dha dishepujve të tij, duke thënë: “Ky është trupi im, që është dhënë për ju; bëni këtë në përkujtimin tim” (Luka 22:19).

Për informata të tjera apo për të marrë një Dhiatë të Re falas, na shkruani në
info@asamblejabiblike.com
ose na telefononi në 083 22 6417, Pogradec, Shqipëri.

Mesha: Zbulimi i misterit

© 2012 James G. McCarthy. Publikuar për shpërndarje falas.
Citimet biblike në shqip janë nga Bibla, - Diodati i Ri
(1991-1994). Përdorur me leje nga Albania Bible Society
(ABS), Tiranë, Albania